

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ РИМСКО ПРАВО НА ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 1102-152/3 од 12.11.2024 година, донесена на 266. седница на Наставно-научниот совет на Правниот факултет при Државниот универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, одржана на 12 ноември 2024 година (вторник), определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања (редовен професор) за наставно-научната област *римско право* (со шифра: 5.05.00.20) на Правниот факултет при УГД – Штип, во следниот персонален состав:

- д-р Мирјана Поленак-Аќимовска (претседател) – редовен професор во пензија, Правен факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, област римско право;
- д-р Гоце Наумовски (член) – редовен професор, Правен факултет „Јустинијан Први“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, област римско право;
- д-р Игор Камбовски (член) – редовен професор, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, област граѓанско право.

Конкурсот за овој избор беше објавен во дневните весници „Слободен печат“ двоброј 3264, стр. 22 (на македонски јазик) и весникот „Коха“ (на албански јазик) – на 5-6.10.2024 год. и во предвидениот рок, за делот 3.1. [Правен факултет – Наставник во сите звања за наставно-научна област римско право / 1 извршител] се пријави само еден кандидат:

- д-р Димитар Апасиев, вонреден професор на Правниот факултет при УГД. Пријавата на кандидатот проф. д-р Димитар Апасиев по Конкурсот, со приемен бр. 0401-24/21 (од 10 октомври 2024 г.), поднесена во архивата на Правниот факултет, на ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А – 2000 Штип, е навремена, комплетна и уредна, а ја содржи следнава целосна документација дадена во прилози:
 1. Важечка *Лична карта бр. M0856989* – во колор фотокопија [4 примероци];
 2. *Извод од матична книга на родените бр. 08-2/788 (6.9.2011)* – во фотокопија [4 примероци];
 3. *Уверение за државјанство бр. 12.1.4.3/2-796 (7.10.2024)* – во оригинал;
 4. *Диплома за завршен прв циклус [додипломски] студии бр. 14927 (26.05.2010)* – во оригинал и три нотарски заверени примероци [верни на оригиналот];
 5. *Диплома за завршен втор циклус [постдипломски] студии бр. 152 - сер. бр. 00373 (18.06.2010)* – во оригинал и три нотарски заверени примероци;
 6. *Диплома за завршен трет циклус [докторски] студии сер. бр. 00007 - бр. 3845 (7.10.2015)* – во оригинал и три нотарски заверени примероци;
 7. *Уверение за положени испити на прв циклус студии бр. 33-6/98 (12.3.2009)* – во четири нотарски заверени примероци;
 8. *Уверение за положени испити на втор циклус студии бр. 09-5/1мм (7.7.2010)* – во четири нотарски заверени примероци;
 9. *Уверение за положени испити на трет циклус студии бр. 100/30 (20.4.2015)* – во четири нотарски заверени примероци;

10. Потврда за познавање странски / англиски јазик, т.е. *Меѓународен сертификат Cambridge Certificate of Preliminary English* № 0044216090 (13.5.2014) – во четири нотарски заверени примероци;
11. Целосен *Список на објавени рецензирани [научни и стручни] трудови* во референтна научна публикација, согласно со ЗВО – во четири примероци;
12. *Извод од сите прикачени трудови* на UGD Academic Repository – во четири примероци;
13. По еден примерок од *објавените рецензирани трудови* од последните пет години пред објавување на огласот (во оригинал и/или во фотокопија), достапни и на Е-репозиториум;
14. *Кратка професионална биографија* (Curriculum vitae – наративна верзија со слика) – во четири примероци;
15. Детално *професионално портфолио* (со досегашно работно искуство и позиции во кариерата) – во еден примерок;
16. *Одлука на ННС за ментор бр. 1102-127/8* (25.10.2021) – во четири примерока;
17. Три *одлуки на ННС за член на Комисија за јавна одбрана на дипломска работа бр. 1103-115/1, 1103-115/2* (16.8.2024) и *1103-119/1* (19.8.2024) – од сите по четири примероци;
18. Претходна *Одлука за избор во звање доцент бр. 1102-237/3* (17.9.2015) – во четири примерока;
19. Претходна *Одлука за избор во звање вонреден професор бр. 1102-55/3* (7.4.2020) – во четири примерока;
20. *Анекс на Договорот за вработување бр. 05061/125* (1.10.2020) – за ангажман во настава;
21. Магистерска теза *„Јавноправни институти на Римското право реципирани во денешните правни системи“* (2010) – во еден укоричен примерок [со спирала];
22. *Докторска дисертација „Iudicia publica - Римското кривично процесно право“* (2015) – во еден укоричен примерок [со спирала];
23. Монографија *Семејно насилство* (2020) - коавтори: С. Стојановски, О. Кошевалиска, Е. Максимова, М. Шутова и Б. Тодорова; Штип: Универзитет „Гоце Делчев“ – во еден укоричен примерок [со спирала];
24. Универзитетски учебник *Римско право* (2024), Штип: УГД, Е-библиотека – во еден укоричен примерок [со спирала];
25. Дополнителни *сертификати, пофалници, признанија, уверенија и благодарници* за учество на настани, манифестации, симпозиуми и конференции (во земјава и во странство) за последните пет години – вкупно 11 на број [во колор-копии].

Врз основа на вака приложената детална и веродостојна документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Правниот факултет при УГД да му го поднесеме следниов рецензентски реферат, односно:

ИЗВЕШТАЈ

I. *Биографски податоци*

Кандидатот д-р Димитар Апасиев е роден на 22 септември 1983 година во Велес, каде што завршува основно и средно гимназиско образование (*општа насока*) – со континуиран одличен успех 5.00, во сите учебни години.

Во 2009 г. завршува прв циклус редовни четиригодишни додипломски

студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при најстариот и прворангиран Државен универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, отсек *Правни студии* (уставно-правна група) и се стекнува со стручен назив дипломиран правник. Во 2010 г. завршува втор циклус на постдипломски [мастер] студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ – Скопје, насока *Римско право и приватно-правна традиција* (Модул А: Римско право) и успешно ја одбранува магистерската теза со наслов: „Јавно-правни институти на римското право реципирани во денешните правни системи“ под менторство на проф. д-р Владо Бучковски – по што се стекнува со називот магистер по право [Master of Laws, LL.M.]. Во 2015 г. завршува трет циклус докторски студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“, УКИМ – Скопје (Институт за правно-историски науки – Потпрограма: *Римско право*) и, како докторски кандидат под менторство на проф. д-р Билјана Поповска, успешно ја брани својата докторска дисертација „*Iudicia publica – Римското кривично-процесно право (со посебен осврт на правосудниот систем во време на Републиката)*“ – по што се стекнува со научен степен доктор на правни науки од областа на римското право [PhD].

Неговиот постигнат континуиран просечен успех на прв, втор и трет циклус студии е 10.00 (десет) – без ниту еден препологан испит во текот на школувањето. Како првенец на повеќе генерации, носител е на наградите: *Златен Цицерон* како двократен апсолутен победник на традиционалните Ораторски вечери „Иво Пухан“; *Златен Јустинијан / Плакета Јустиција* за најдобар постигнат успех на правни студии (*sum laude*); jubилејната Деветтоноемвриска *награда проф. д-р Ѓорѓи Шоптрајанов* за најдобар студент на Општина Велес и уште десетина други.

Бил на студиски престој на најдобриот руски државен универзитет „Ломоносов“ (Москва). Бил стипендист на European Public Law Center - Kikones Программе за млади правници (една година); потоа на Фондацијата за талентирани студенти „Коле Неделковски“ (две години); на Министерството за образование и наука на Република Македонија (четири години); како и на Россотрудничество (Програма: Новое Поколение).

Пет години бил демонстратор на Правниот факултет при УКИМ во Скопје; три години бил помлад асистент, една година бил асистент-докторанд на Правниот факултет при УГД во Штип, пет години бил доцент на истиот факултет, а моментно е биран во звањето вонреден професор.

Учествувал во неколку научноистражувачки проекти и досега има објавено 15 книги и монографии, некои во коавторство со наши видни професори и академици; како и над 80 статии, односно, научни и стручни трудови, поглавја, прикази на книги, истражувачки студии и есеи. Има преведено и редактирано десетици стручни текстови за разни општествени теми од светски познати теоретичари – и тоа од англиски, руски, бугарски и српско-хрватски јазик.

Во текот на својата богата академска кариера има учествувало на 100-тина научни расправи, симпозиуми, стручни собири, конференции, средби, смотри, семинари, летни и зимски школи, кампови, промоции, обуки, презентации, работилници, трибини, панел-дискусии, тркалезни маси, дебати и јавни расправи од различни области на правото – во земјава и во странство (Русија, Турција, Грција, Хрватска, Србија, Бугарија, Италија) – кои детално се наведени во професионалното *Портфолио* доставено во прилог на биографијата, т.е. CV.

Пред и по полагањето на правосудниот испит, тој е член на повеќе работни тела, експертски комисији, мрежи, стручни платформи и бази на податоци,

со креирани професионални акаунти и open-access профили. Бил *правен консултант* и советник за цивилноправни прашања на неколку правосудни државни органи, адвокатски канцеларии, синдикати, граѓански здруженија, неформални активистички иницијативи, организации и општествени движења; а негови ставови и коментари за важни општествено-политички прашања – во форма на писма, изјави, интервјуа, колумни и академски блогови – се објавени скоро во сите македонски пишани и електронски медиуми.

Негов научен интерес првенствено е правната романистика, правната византологија, правно-историските, теориско-јуриспруденцијалните и јавно-правните науки, како и останати сродни јуристички дисциплини.

Бил избран за пратеник во Собранието на Република С. Македонија, во два последователни мандата (2020 и 2024), а бил и претседател на парламентарната Постојана анкетна комисија за заштита на слободите и правата на граѓанинот.

II. Општи услови за избор во звање редовен професор

Согласно со чл. 166, ст. 3 од *Законот за високото образование* (Сл. весник на РМ бр. 82/2018 и 154/19, 178/21, 58/24) – Глава XI, Оддел 2 – кандидатот кумулативно ги исполнува сите таксативно наброени и законски предвидени услови за избор во наведеното наставно-научно звање редовен професор – и тоа:

1. Остварен просечен успех од најмалку 8,00 (*осум*) на студиите на прв и втор циклус, за секој циклус посебно: кандидатот Апасиев има просек од чиста десетка во сите три циклуси на студии (10.00 во додипломски, 10.00 во постдипломски и 10.00 во докторски студии – т.е. во прв, втор и трет циклус соодветно);

2. Научен степен доктор на науки од научната област за која се избира: кандидатот Апасиев е доктор по *римско право* од јануари 2015 година, со издадена и свечено доделена диплома во април 2015 г. – за стекнат научен степен доктор на правни науки од областа на римското право;

3. Претходен избор во наставно-научно звање: Апасиев претходно бил биран во звањето вонреден професор по римско право на Правниот факултет при УГД, со *Одлука за избор во звање вонреден професор на ННС бр. 1102-55/3* (7.4.2020);

4. Способност за изведување на високообразовна дејност: Апасиев, во изминатите академски години, има неколку позитивни оценки од студентите по спроведена интерна *самоевалуација*;

5. Објавени најмалку шест рецензирани научни трудови во референтна научна публикација – во последните пет години пред објавување на Огласот за избор: Апасиев од изборот во помлад асистент досега има објавено повеќе од 70-на трудови, а во последните пет години, т.е. од изборот во вонреден професор (2020) до денес има објавено точно *шест статии* кои ги исполнуваат законски услови и стандарди (во периодики со меѓународен уредувачки одбор), а се уредно депонирани и во Е-репозиториумот на УГД, но истите се достапни и на следниве платформи – дадени со линкови:

ORCID.org (<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0004-2617-9667>);

UGDScholar (<http://scholar.ugd.edu.mk/dimitarapasiev>);

GoogleScholar (<https://scholar.google.com/citations?user=veJkRD8AAAAAJ&hl=en>);

AcademiaEdu (<http://ugd.academia.edu/DimitarApasiev>);

ResearchGate (https://www.researchgate.net/profile/Dimitar_Apasiev/);

UGD Academic Repository (<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/641>).

Ред. бр.	Автор/и	Наслов на труд	Списание / публикација	Година на објавување
1.	Апасиев Димитар	<i>Византиската „Еклога“ – иконоборскиот бривијар на Јустинијановите закони</i>	Зборник на трудови од Единаесеттата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, УГД, Штип; ISBN: 978-608-277-076-5; УДК: 340.136:27(495.02)“07” 340.136:39(495.02)“07”; стр. 49–65	2024
2.	Апасиев Димитар	<i>Codex Theodosianus – првата државна кодификација на римскиот поредок на leges</i>	Зборник на трудови од Единаесеттата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, УГД, Штип; ISBN: 978-608-277-076-5; УДК: 34(37)(091) 340.134(37)“438”; стр. 13–48	2024
3.	Апасиев Димитар	<i>Јустинијановите „Институции“ – првиот византиски правен учебник со законска сила</i>	Годишен зборник [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2023; Yearbook 2023 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume XIII, Год. 13, 2023; ISSN: 1857-8713; УДК: 34(37)(091); стр. 11–29	2023
4.	Апасиев Димитар	<i>Домашните семејни судења во старото Римско право</i>	Годишен зборник [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2022; Yearbook 2022 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume XII, Год. 12, 2022; ISSN: 1857-8713; УДК: 340.141(37), 343.8:316.812.35(37), 343.8:392.31(37); стр. 15–24	2022
5.	Апасиев Димитар	<i>Corpus Iuris Civili Romani – контроверзите при создавањето на Јустинијановата кодификација</i>	Годишен зборник [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2021; Yearbook 2021 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume XI, Год. 11, 2021; ISSN: 1857-8713; УДК: 34(37); стр. 21–30	2021
6.	Апасиев Димитар	<i>Формално-правните причини поради кои т.н. „Закон за јазици“ не е закон (Case Study)</i>	Годишен зборник [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2020; Yearbook 2020 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume X, Год. 10, 2020; ISBN: 1857-8713; УДК: 81`272:340.13(497.7) 81`272:340.13]:342.565.2(497.7); стр. 15–22	2020

III. Посебни услови за избор во звање редовен професор

Согласно сочл. 10, ст. 3 од Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип (Универзитетски гласник на УГД бр. 50 / јули 2021, со ознака ОНУ.ПРВ.01, Верзија 05), кандидатот кумулативно ги исполнува сите статутарни и правилнички предвидени подзаконски услови за избор во наведеното звање – и тоа:

1. Објавен рецензиран универзитетски учебник или монографија: Кандидатот Апасиев, во последните пет години, има објавено и учебник и монографија:

а) *Римско право – учебник* (2024); Објавен на Е-библиотека; бесплатно електронско издание на Државниот универзитет „Гоце Делчев“ – Штип; ISBN: 978-608-277-074-1; линк: www.e-lib.ugd.edu.mk/1209 [218 стр.]; и

б) *Семејно насилство* (колегијална монографија) / 2020; коавтори: Страшко Стојановски (ур.), Олга Кошевалиска, Елена Максимова, Милица Шутова и Билјана Тодорова; Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип; ISBN: 978-608-244-749-0 [206 стр.].

2. Под негово менторство да се изработени дипломски трудови, магистерски тези или докторски дисертации: Апасиев бил ментор при изработка на дипломски трудови од областа римско право на редовни студенти на УГД во академската 2021/2022 (пр. студент Мики Крстев со одобрен наслов од ННС: „Амбитуската квесција во римското кривично право и во современото антикорупциско законодавство – историско-компаративна анализа“ / од 21.10.2021 год.).

3. Учество или раководење со научноистражувачки проекти: во периодот кој е од наш интерес (2020-2024) Апасиев бил учесник во академскиот проект „Европската Унија и С. Македонија: правно-политички предизвици за евроинтеграциските процеси“ – научноистражувачки проект основан во рамките на Правниот факултет при УГД - Штип, со Одлука на ННС бр. 1102-76/12 (12.4.2024) / раководител: проф. д-р Ана Никодиновска Крстевска – проректор.

4. Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници:

а) Рецензент

* 2023–2020 = Рецензент на трудови објавени во *Годишниот зборник на Правниот факултет при УГД* – од областа на правната историја и правната романистика, УГД, Штип;

* 2022–2020 = Рецензент на трудови во Меѓународното научно списание *Student Social Science Journal (SSSJ)*, Правен факултет, УГД, Штип.

б) Координатор / раководител / обучувач / тренер

* 2020 = Основач и *раководител* на првата Правна клиника за примарна бесплатна правна помош, Правен факултет, УГД, Штип (со акредитација и лиценца од надлежното Министерство за правда);

* 2024–2020 = Комисионер, т.е. *член на стручна Жири-комисија* на традиционалните Ораторски вечери на Правниот факултет при УГД, Штип.

5. Има остварено минимум 100 поени кои се однесуваат на целокупната актива на лицето (НО=40 + НИ=45 + САОР=15): кандидатот Апасиев, во последните пет години пред изборот, има остварено вкупна актива од 262,5 (со букви: двесте шеесет и два) поени од релевантната и актуелно важечка *Табела на активности за бодување* – по сите основи [НО=40 + НИ=73 + САОР=149,5].

IV. Наставно-образовна и научноистражувачка дејност (НО + НИ)

1. Движење во наставата и изборни постапки

Кандидатот Апасиев пет учебни години по ред (2005-2010) бил демонстратор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при УКИМ – Скопје, по предметите *Римско право* [прв циклус студии] и *Реторика* [втор циклус студии].

Три академски години (2011-2014) бил помлад асистент на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, држејќи настава, т.е. вежби по следниве матични предмети: *Римско право* (прва година, II семестар); *Историја на правото* (прва година, I семестар); *Филозофија на правото* (трета година, VI семестар); како и по *Уставно право* (прва година, I семестар); *Правосуден систем* (прва година, I семестар); *Локална самоуправа* (втора година, IV семестар); *Семејно право* (втора година, IV семестар) и *Облигационо право* (втора година, IV семестар).

Една академска година (2014-2015) бил асистент-докторанд на Правниот факултет при УГД во Штип, држејќи настава, т.е. предавања под надзор и вежби по предметите: *Римско право* (прва година, II семестар); *Историја на правото* (прва година, I семестар); *Филозофија на правото* (трета година, VI семестар); *Уставно право* (прва година, I семестар); *Правосуден систем* (прва година, I семестар); *Локална самоуправа* (втора година, IV семестар); *Граѓанско процесно право* (трета година, VI семестар) и *Граѓанско право – Применета програма* (четврта година, VIII семестар).

Пет академски години (2015-2020) бил доцент на Правниот факултет во Штип, држејќи настава по предметите: *Римско право* (прва година, II семестар); *Историја на правото* (прва година, I семестар); *Филозофија на правото* (трета година, VI семестар); *Правосуден систем* (прва година, I семестар) и *Реторика и правна аргументација* (втора година, IV семестар).

Пет академски години (2020-2025) бил вонреден професор на Правниот факултет во Штип, каде што – и покрај мирувањето на работниот однос, како „избрано лице на јавна функција“ – рго вопо држел настава по предметите во прва студиска година на додипломските правни студии: *Историја на правото* (прва година, I семестар) и *Римско право* (прва година, II семестар).

2. Учество на симпозиуми во земјава и во странство – научни конференции, тркалезни маси, работилници, школи, предавања и сл.

* 2024 = XIth International Scientific Conference *Social Change in The Global World*, State University 'Goce Delcev' – Stip, Faculty of Law, Center for Legal and Political Research, Ceremonial Hall, Stip [со добиен сертификат за учество];

* 2024 = *Cooperative Multipolar System: In Quest For New World Order*; International Scientific Conference, State University "Ss. Cyril and Methodius" (Faculty of Philosophy) & Global Changes Center (GCC); Skopje, Hotel Aleksandar Palace;

* 2022 = *Механизми за парламентарен надзор над заложбите на Република Македонија за почитување на човековите права* – Презентација на Календарот на активности на Постојаната анкетна комисија за заштита на слободите и правата на граѓанинот; ОБСЕ, х. Александар Палас, Скопје;

* 2020 = Forum "*China and the Western Balkans: Perspectives and Prospects in the New Era*" – Albanian Institute for Globalization Studies (AIGS) & Global Changes Center (GCC); Skopje, Hotel Arka.

3. Објавени книги, монографии и универзитетски учебници

* 2024 = *Римско право – учебник*; објавен на Е-библиотека; бесплатно електронско издание на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип; ISBN: 978-608-277-074-1; Линк: www.e-lib.ugd.edu.mk/1209 [218 стр.];

* 2020 = *Семејно насилство* (колегијална монографија); коавтори: Страшко Стојановски (ур.), Олга Кошевалиска, Елена Максимова, Милица Шутова и Билјана Тодорова; Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип; ISBN: 978-608-244-749-0 [206 стр.].

4. Кратка научна евалуација на научните трудови – посебно за последните пет години (од последниот избор)

* 2024 = *Византиската „Еклога“ – иконоборскиот бревијар на Јустинијановите закони*; УДК: 340.136:27(495.02)»07» 340.136:39(495.02)»07»; Зборник на трудови од Единаесеттата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, УГД, Штип; ISBN: 978-608-277-076-5; стр. 49–65. Трудот се занимава со еден важен аспект на правно-историската проблематика за познатата византиска Еклога (грч. *ΕΚΛΟΓΗ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ*; лат. *ECLOGA LEGUM – Leonis et Constantini / VIII век*) или, во превод, *Изборот на законите* на источно-римските императори Лав III и син му Константин V. Ова императорско законодавно дело, односно царски бревијар, т.е. прирачник за судско-управна пракса – кое, во изворите, уште се среќава и под називот „Исавриска Еклога“ – впрочем, е своевиден скратен извод од Јустинијановите закони, но во модернизирани и хуманизиран облик. Иако Еклогата поаѓа од Римското право, кое за вечни времиња останало основа на византискиот правен живот, таа сепак се обидува да го измени во правец на „поголемо човекољубие“, притоа модифицирајќи го во насока на приспособување на тогашните општествено-економски услови, како и на христијанските начела. И навистина, аналитички земено, таа значително отстапува од т.н. *Јустинијаново право* – од една страна поради примесите на црковното / канонско право; а од друга страна, поради влијанието на локалните источни / азиски, т.е. народни обичаи на поданиците кои живееле на различни краишта на огромната Византиска Империја. Поконкретно, авторот на трудот прави обид за расветлување на низа значајни прашања на правната романистика од т.н. прв византиски период, а кои се однесуваат на: важноста, значењето, доносителите, начинот на создавање, јазикот, структурата / содржината, територијалното важење и преводите на оваа постјустинијанова правна компилација, подготвена за време на т.н. еретички цареви. Конечно, треба да се потенцира фактот дека, кон крајот на трудот, авторот прави пионерски обид, за прв пат на македонски јазик, интегрално да го преведе предговорот, т.е. воведниот дел, односно „преамбулата“ на Еклогата – којашто му претходи на нормативниот текст, а е пишувана во еден мошне свечен, панегиричен и химничен тон.

* 2024 = *Codex Theodosianus – првата државна кодификација на римскиот поредок на leges*; УДК: 34(37)(091) 340.134(37)»438»; Зборник на трудови од Единаесеттата меѓународна научна конференција „Општествените промени во глобалниот свет“, Правен факултет, УГД, Штип; ISBN: 978-608-277-076-5; стр. 13–48. Трудот се занимава со еден важен аспект на правно-историската проблематика за познатиот *Теодосиев кодекс (Codex Theodosianus / V век)*, како прва државна

кодификација на римскиот правен поредок на *leges*, кој често неоправдано е во истражувачка сенка на подоцнежната т.н. Јустинијанова кодификација (*Corpus Iuris Civilis Romani* / VI век). Поконкретно, авторот прави обид за расветлување на низа значајни прашања на правната романистика од т.н. доцно-римски или рано-византиски период, а кои се однесуваат на: важноста, значењето, начинот на создавање, јазикот, структурата, начинот на цитирање, територијалното важење и преписите / ракописите на оваа предјустинијанова кодификација на законите донесени од т.н. „христијански цареви“, а подготвена за време на источно-romeјскиот император Теодосиј Втори. Меѓу другото, од аспект на содржината, интересно е тоа што за првпат се преведени од латински на македонски јазик сите достапни наслови / титулуси на сите 16 книги на Кодексот! Кон крајот на трудот, авторот прави пионерски обид, повторно за првпат на македонски јазик, интегрално да ја преведе *Одлуката на Сенатот на Градот Рим за објавување на Теодосиевиот кодекс* (лат. *Gesta Senatus Romani de Theodosiano publicando* / 438), како и царската *Конституција за конституционариите* (*Constitutio de constitutionariis* / 442) – кои, пак, се сметаат како своевиден вовед, односно предговор, т.е. „преамбула“ на Теодосиевиот кодекс.

* 2023 = *Јустинијановите „Институции“ – првиот византиски правен учебник со законска сила*; УДК: 34(37)(091); Годишен зборник [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Државен универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2023; Yearbook 2022 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume XIII, Год. 13, 2022; ISSN: 1857-8713; стр. 11–29. Трудот се занимава со еден важен аспект на правно-историска проблематика за т.н. Јустинијанова кодификација (лат. *Corpus Iuris Civilis Romani*), која го опфаќа правното наследство на целокупното Римско право. Поконкретно, авторот прави обид за расветлување на низа значајни прашања на правната романистика кои се однесуваат на: начинот на создавање, структурата, содржината, важноста, значењето, важењето и начинот на цитирање на познатите „Институции“ на источно-romeјскиот, т.е. византискиот император Јустинијан Први Велики (VI век). Меѓу другото, даден е и посебен осврт на реформата во високото правно образование во Византија, со акцент на правните студии кои се одвивале на тогашните две најдобри државни Високи правни школи – онаа во Бејрут и онаа во Константинопол. Кон крајот на трудот, авторот прави пионерски обид, за прв пат на македонски јазик, да ја преведе царската конституција *Imperatoriam maiestatem* (од 21 ноември 533 год.) која се смета за своевиден вовед, односно предговор или „преамбула“ на институциите.

* 2022 = *Домашните семејни судења во старото Римско право*; УДК:340.141(37), 343.8:316.812.35(37), 343.8:392.31(37); Годишен зборник [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2022; Yearbook 2022 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume XII, Год. 12, 2022; ISSN: 1857-8713; стр. 15–24. Трудот се занимава со проблематиката на т.н. семејно правосудство во Рим, како архаичен облик на приватно судење, кои природно се јавил на самите почетоци на римското процесно право. Поподробно се обработени „агнатските судови“, односно т.н. домашно / куќно судство; како и „когнатските судови“, односно т.н. фамилијарно / роднинско судство. Посебно е ставен акцент на судењето на жената и на судењето на децата, кои биле под власта на *pater familias*-от, а дадени се и одломки од старите автори кои се однесуваат на процесирањето и на казнувањето на т.н. фамилијарни злодела, од кои како најекстремни случај се сметало „таткоубството“ (лат. *parricidium*).

* 2021 = *Corpus Iuris Civili Romani* – контроверзите при создавањето на Јустинијановата кодификација; УДК: 34(37); Годишен зборник [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2021; Yearbook 2021 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume XI, Год. 11, 2021; ISSN: 1857-8713; стр. 21–30. Авторската намера кај овој труд, кој барем во македонски услови е пионерски за темата на која се однесува, е преку еден историско-компаративен и логичко-телеолошки пристап да го истражи досега запоставеното прашање: Како е можно, за толку кратко време (околу шест години) да се создаде едно вакво грандиозно правно дело, како што е *Corpus Iuris Civilis* на Јустинијан Први, кое е скоро трипати поголемо од Библијата, односно од христијанското *Свето Писмо*, т.е. од Стариот и Новиот Завет заедно? Авторот, скромно и непретенциозно, додава длабочина на она што досега беше разочарувачки плитка дебата за начинот и приликите во кои всушност настанала прочуената т.н. „Јустинијанова кодификација“ (VI век). Притоа, главната линија на аргументација е дека правниците-компилатори, кои тогаш биле повикани да го сработат ова монументално кодификаторско дело, се потпирале на солидна граѓа од веќе претходно создадени законици и правни збирки кои, пак, биле користени при правната едукација на Високите правни школи кои постоеле низ тогашниот Источен дел на Империјата.

* 2020 = *Формално-правните причини поради кои т.н. „Закон за јазици“ не е закон (Case Study)*; УДК: 81`272:340.13(497.7) 81`272:340.13]:342.565.2(497.7); Годишен зборник [со меѓународен уредувачки одбор], Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 2020; Yearbook 2020 - Faculty of Law, Goce Delcev University – Stip; Volume X, Год. 10, 2020; ISBN: 1857-8713; стр. 15–22. Трудот е произлезен од серијата јавни настапи и стручни написи на авторот, пласирани низ пишаните и електронски медиуми и портали, а кои беа посветени на акцентирањето на неотстранливите правни пречки со кои се соочува октроирианиот т.н. *Закон за употреба на јазиците* (2019). Впрочем, авторот е и еден од подносителите на Иницијативата пред Уставниот суд на РМ за поништување на овој противуставен и политички наметнат правен акт, кој по ниту еден принцип на јавното право (лат. *ius publicum*) не може да произведе правно дејство! Во овој труд авторот се задржува само на јуристичка аргументација на формално-правните причини поради кои овој контроверзен т.н. „закон“, донесен од страна на Собранието на РМ, а илегално објавен во „Службен весник на РМ“ без неопходниот претседателски потпис, не може да произведе никакво правно дејство, поради директна спротивност на процедурата во која е донесен со неколку важечки членови од Уставот на Република Македонија (1991) и неговите амандмани; потоа од Законот за Собранието на РМ (2009), Законот за објавување на законите и другите прописи во Службен весник на РМ (1999), како и од Деловникот на Собранието на РМ (2008).

V. Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност (СА + ОР)

1. Јавни расправи

* 2024 = Јавна расправа на тема: *Родова еднаквост на жените од руралните средини преку нивна инклузија на пазарот на труд* – парламентарна Комисија за еднакви можности на жените и мажите, Сала „Борис Трајковски“, Собрание на РМ;

* 2021 = Јавна расправа на подготвителна седница по повод Иницијативата за оценување на уставноста на *Законот за попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија*; Уставен суд на РМ (Сала за седници), Скопје;

* 2021 = Јавна расправа на подготвителна седница по повод Иницијативите за оценување на уставноста и законитоста на указите за прогласување на *Законот за ратификација на т.н. Преспански договор и т.н. Закон за употреба на јазиците*; Уставен суд на РМ (Сала за седници), Скопје.

2. Членство во научни мрежи, стручни платформи и бази на податоци (со креирани акаунти и професионални профили):

* од 2024 = *ORCID.org* (<https://orcid.org/my-orcid?orcid=0009-0004-2617-9667>);

* од 2014 до денес = *Nauka.mk* (<http://www.nauka.mon.gov.mk>);

* од 2013 до денес = *UGDScholar* (<http://scholar.ugd.edu.mk/dimitarapasiev>);

* од 2013 = *GoogleScholar* (<http://scholar.google.com/citations?user=PmKeLxkAAAAJ&>);

* од 2012 до денес = *AcademiaEdu* (<http://ugd.academia.edu/DimitarApasiev>);

* од 2012 = *ResearchGate* (https://www.researchgate.net/profile/Dimitar_Apasiev/);

* од 2012 = *UGD Academic Repository* (<https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/641>);

* од 2012 до денес = *AkademLink* (<http://www.academlink.com/profile/Apasiev>);

* од 2012 до денес = *Balkan Academic News – Centre for Southeast European Studies* (University of Graz, Austria).

3. Членство во факултетски органи, тела и комисии, одбори, делегации или работни групи

* 2024–2016 = Член на *Уредувачкиот одбор* (International Editorial Board) на меѓународното научно списание *Student Social Science Journal (SSSJ)*, во издание на Правниот факултет при УГД, Штип;

* 2024–2015 = Претседател и член на *Комисии за полагање испити* по сродни предмети на Правниот факултет при УГД, Штип;

* 2024–2020 = Член на *Жири-комисија* на Ораторските вечери на Правниот факултет при УГД, Штип;

* 2024–2020 = *Постојаната анкетна комисија за заштита на слободите и правата на граѓанинот*, како постојано работно тело на Собранието на РМ (член и претседател);

* 2024 = член на *Парламентарната група* на Собранието на РМ за соработка со Парламентот на Народна Република Кина;

* 2024 = член на *Парламентарната група* на Собранието на РМ за соработка со Парламентот на Руската Федерација;

* 2024 = член на *Парламентарната група* на Собранието на РМ за соработка со Парламентот на Обединетото Кралство на Велика Британија и Северна Ирска;

* 2024 = член на *Интерпартиската парламентарна група* за правата на лицата со посебни способности (2024-2028);

* 2024 = член на *Интерпартиската парламентарна група* за правата на едно родителските семејства и самохрани родители;

* 2024 = Член на *Комисии за одбрана на дипломски трудови*, Правен факултет при УГД, Штип;

* 2024–2022 = член на ресорската *Оперативна работна група*, како претставник на Собранието на РМ, за отпочнување на процесот на кодификација на правото и правниот поредок во Р. Македонија (Министерство за правда);

* 2024–2021 = член на *Интерпартиската парламентарна група* за заштита на природата и борба против загадувањето и климатските промени;

* 2024–2021 = член на *Интерпартиската парламентарна група* за поддршка на правата на Ромите, нивна инклузија и интеграција во РМ (2024-2028);

* 2023–2021 = член на *Работната група* за учество во дијалогот „Жан Моне“ за подготовка на нов Деловник на Собранието на РМ;

* 2021 = Претседател и член на *Комисија за одбрана на магистерска теза*, Правен факултет при УГД, Штип.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на деталната анализа на приложената обемна документација, како и врз основа на личното познавање и можност за непосредна повеќегодишна професионална соработка, Рецензентската комисија, во својата завршна евалуација, едногласно констатира дека единствениот пријавен кандидат – проф. д-р Димитар Апасиев, од вработувањето на Правниот факултет при УГД до денес, активно и успешно бил вклучен во наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност на оваа високообразовна институција, како и во нејзината промоција во јавноста – а конкретниот придонес и научно-стручниот развој на кандидатот Комисијата го вреднуваше и верификуваше преку квантифицирањето, т.е. реалното бодување на неговите перманентни активности, согласно со освоените поени во табелите кои се составен дел на *Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип* [вкупно: 262,5 поени].

Комисијата цени дека кандидатот Апасиев покажува перманентен интерес и желба за научно напредување, истакнувајќи се со темелна посветеност, обемна педагошка активност и висок степен на знаење и експертиза во областа на правната романистика – континуирано потврдувајќи ја својата стручност, компетентност и системска ориентација кон материјата кој ја проучува. Согласно со изнесеното, а во склад со *Законот за високото образование* и со претходно цитираниот *Правилник* за избор во звања, бидејќи конкретниот кандидат беспрекорно ги исполнува сите таксативно наведени законски и подзаконски критериуми, како и општите и посебните услови за избор во повисоко звање – со искрено и особено задоволство му предлагаме на Наставно-научниот совет на Правниот факултет при УГД, кандидатот вон. проф. д-р Димитар Апасиев да биде избран во звањето редовен професор за наставно-научната област *римско право* и Предлог-одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат на УГД за понатамошно продолжување на постапката, сè до конечниот избор на предложениот кандидат, согласно со законските рокови.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Мирјана Поленак-Акимовска, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Гоце Наумовски, редовен професор, член, с.р.

Д-р Игор Камбовски, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Ред. бр.	Наставно-образовна дејност (НО)	Поени				
5.	Избор во звање вонреден професор	40				
	ВКУПНО НО:	40				
Ред. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности (НИ)	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно:
		број	поени	број	поени	
1.	Монографија или научна книга	1	10			10
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори)	4	9			36
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во Зборник од трудови на научен собир	2	2			4
10.	Одбранета докторска теза	1	8			8
12.	Одбранета магистерска работа	1	4			4
14.	Учесник на научен проект (максимум во три проекти)	1	2			2
16.	Член на уредувачки одбор на научно списание (СЦИ/ЦА/останати)	1	1			1
20.	Член на организациски или научен одбор на научен собир, фестивал	1	1			1
21.	Основач на научна лабораторија (Правна клиника)	1	4			4
24.	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати)	3	1			3
	ВКУПНО НИ:					73
Ред. бр.	Стручно-апликативна дејност и ганизациско-развојна дејност (СА + ОР)	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно:
		број	поени	број	поени	
1.	Книга / учебник	1	10			10
13.	Учесник во научен проект (максимум во три проекти)	1	5			5
17.	Елаборати и експертизи	28	2			56
18.	Изготвување на извештаи од анализи	5	0,1			0,5
22.	Претседател на универзитетски или владини тела	1	10			10
26.	Раководител на катедра / оддел / центар	1	3			3
27.	Член на универзитетски или владини тела	11	5			55
28.	Член на факултетски орган, комисија	3	2			6
29.	Член на институтски орган, комисија	2	2			4
	ВКУПНО САОР:					149,5
	ВКУПНО БОДОВИ: (ОД СИТЕ ОБЛАСТИ)					262,5